

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Daniely Zemanové, soudkyně Michaely Bejčkové a soudce Zdeňka Kühna v právní věci žalobce: **Mgr. Bc. M. M.**, zast. Mgr. Ing. Markem Švehlíkem, advokátem se sídlem Purkyňova 74/2, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 1, Praha 2, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 5. 2016, čj. MPSV-2016/11354-421/1, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 19. 10. 2016, čj. 53 Ad 6/2016-28,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

III. Ustanovenému zástupci žalobce Mgr. Ing. Marku Švehlíkovi, advokátu, **se přiznává** odměna a náhrada hotových výdajů ve výši **2600 Kč**, která mu bude proplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Skutkové okolnosti projednávaného případu nejsou složité: žalobce se přihlásil na úřadu práce a od 28. 1. 2015 mu byla poskytována podpora v nezaměstnanosti. V květnu 2015 rozhodla Česká správa sociálního zabezpečení, že zpětně ke dni 23. 1. 2015 je žalobce invalidní ve třetím stupni invalidity a není schopen výdělečné činnosti ani za zcela

mimořádných podmínek. Na základě tohoto rozhodnutí měl být žalobci následně vyplácen invalidní důchod zpětně od data vzniku invalidity. Uvedené rozhodnutí žalobce oznámil v souladu se svou oznamovací povinností dne 19. 5. 2015 úřadu práce (Úřadu práce, krajské pobočce v Českých Budějovicích). Úřad práce následně vyřadil žalobce z evidence uchazečů o zaměstnání (rozhodnutím ze dne 12. 6. 2015) a uložil mu povinnost vrátit podporu v nezaměstnanosti poskytnutou v období od 28. 1. 2015 do 30. 4. 2015, neboť se překrývala s dobou pobírání invalidního důchodu (rozhodnutí ze dne 19. 11. 2015). Žalobce s vrácením podpory nesouhlasil a podal proti posléze uvedenému rozhodnutí úřadu práce odvolání, které žalovaný zamítl rozhodnutím označeným v záhlaví. Žalobce nebyl úspěšný ani v řízení před krajským soudem, který jeho žalobu zamítl.

[2] Krajský soud se v odůvodnění svého rozsudku ztotožnil se závěry žalovaného; doby poskytování podpory v nezaměstnanosti a pobírání invalidního důchodu se v období od 28. 1. 2015 do 30. 4. 2015 překrývaly. Žalobce dokonce ani nemohl být podle § 25 odst. 2 písm. d) zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti [*krajský soud zřejmě z důvodu chyby v psaní odkazuje na § 29 odst. 2 písm. d) zákona*], z důvodu dodatečně potvrzeného stupně své invalidity vůbec veden v evidenci uchazečů o zaměstnání. Proto mu byla (bez jeho zavinění, které se zde ani nevyžaduje) podpora v nezaměstnanosti vyplacena neoprávněně a vznikla mu povinnost ji vrátit. Krajský soud v průběhu řízení o žalobě nevyhověl ani návrhu žalobce na přiznání odkladného účinku žalobě. Z tohoto důvodu žalobce pro jistotu vrátil požadovanou částku podpory v nezaměstnanosti.

II. Argumenty v kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[3] Proti rozsudku krajského soudu podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s.

[4] Stěžovatel tvrdí, že rozsudek krajského soudu je nepřezkoumatelný, neboť krajský soud se k jeho námitkám vyjadřuje velmi zběžně až laicky a z odůvodnění není zřejmé, proč nepovažoval stěžovatelovu právní argumentaci za důvodnou. Trvá na tom, že ukončení jeho vedení v evidenci uchazečů o zaměstnání mělo nastat teprve od 19. 5. 2015 a až do této doby prokazatelně nedošlo k žádnému souběhu čerpání dávek. Tuto skutečnost prý úřad práce potvrdil i v rámci autoremedury, v následujícím rozhodnutí to však zcela opomíjí. Stěžovatel se navíc domnívá, že žalovaný, resp. úřad práce vůči němu postupovali retroaktivně v jeho neprospěch; stěžovatel nemohl v době poskytování podpory v nezaměstnanosti jakkoliv předvídat, jakým způsobem bude rozhodnuto o jeho stupni invalidity.

[5] Podle stěžovatele to byly právě správní orgány, nikoliv on, kdo porušil své povinnosti, a sice podle § 50 odst. 3 a 4 a § 68 odst. 3 správního řádu, tj. nedostatečně zjistily skutkový stav věci a rozhodnutí úřadu práce je nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost. K souběhu dávek v období 28. 1. 2015 do 30. 4. 2015 nemohlo ani dojít, protože v této době až do 14. 5. 2015 stěžovatel čerpal pouze jednu dávku, a to podporu v nezaměstnanosti. V této souvislosti stěžovatel argumentuje doslovným zněním § 56 odst. 2 zákona o zaměstnanosti, které používá tvar slovesa „překrývat“ v přítomném, nikoliv minulém čase. Žalovaný ani krajský soud se k odvolacím důvodům vůbec nevyjádřili. Stěžovatel závěrem též poukázal na to, že ač odvolání podal 21. 12. 2015, rozhodnutí žalovaného obdržel až 13. 5. 2016, což představuje zjevnou nečinnost žalovaného.

pokračování

Stěžovatel proto navrhl, aby NSS rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[6] Žalovaný s námitkami stěžovatele nesouhlasí. Odkazuje na svou argumentaci v rozhodnutí o odvolání a ve vyjádření k žalobě. Dodává, že pro postup podle § 56 odst. 2 zákona o zaměstnanosti není rozhodné, zda jde o současné pobírání dvou neslučitelných dávek; úmyslem zákonodárce bylo postihnout případy, kdy se překrývají doby nároku na pobírání dvou neslučitelných dávek, a to bez ohledu na zavinění fyzické osoby. K tomu dále odkázal na rozsudek NSS ze dne 12. 12. 2012, čj. 6 Ads 115/2012-32, a na důvodovou zprávu k § 56 zákona o zaměstnanosti. Žalovaný navrhl, aby NSS kasační stížnost v celém rozsahu zamítl.

III. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[7] Kasační stížnost není důvodná.

[8] NSS se nejdříve zabýval námitkou nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku. Námitka je přitom formulována zcela obecně; stěžovatel neuvedl, ke kterým konkrétním námitkám se krajský soud dle jeho mínění nevyjádřil dostatečně. Současně však se závěry krajského soudu v kasační stížnosti polemizuje. NSS upozorňuje, že míře obecnosti uplatněných námitek odpovídá též míra obecnosti jejího posouzení. Z odůvodnění napadeného rozsudku je jasně patrné, které důvody vedly krajský soud k rozhodnutí o zamítnutí žaloby. Krajský soud se přezkoumatelným způsobem vyjádřil jak k údajné rozpornosti mezi rozhodnutím vydaným na základě autoremedury a rozhodnutím o odvolání (konkrétně jde o den, kdy bylo ukončeno vedení stěžovatele v evidenci uchazečů o zaměstnání; viz třetí a čtvrtý odstavec na str. 4 rozsudku), tak k námitce nepřezkoumatelnosti rozhodnutí žalovaného (rozsah vypořádání odvolacích námitek; viz poslední odstavec na str. 4 a první tři odstavce na str. 5), a přezkoumatelně se vyjádřil i k námitce nedodržení lhůty pro vydání rozhodnutí (čtvrtý odstavec na str. 5). Víc námitek stěžovatel v žalobě neuplatnil. Proto je námitka nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku nedůvodná.

[9] Podle § 26 odst. 1 zákona o zaměstnanosti se fyzická osoba zařadí do evidence uchazečů o zaměstnání dnem podání písemné žádosti o zprostředkování zaměstnání. Podmínky nároku na podporu v nezaměstnanosti upravuje § 39 zákona o zaměstnanosti. Podpora v nezaměstnanosti je splatná po nabytí právní moci rozhodnutí o jejím přiznání pozadu za měsíční období, a to nejpozději v následujícím kalendářním měsíci (§ 53 odst. 2 zákona). Zjistí-li se dodatečně, že podpora v nezaměstnanosti byla uchazeči o zaměstnání přiznána nebo se poskytuje neprávem, rozhodne krajská pobočka Úřadu práce o zastavení její výplaty, a to ode dne následujícího po dni, jímž uplynulo období, za které již byla vyplacena (§ 55 odst. 1 zákona).

[10] Podle § 56 odst. 1 písm. c) téhož zákona je uchazeč o zaměstnání povinen vrátit poskytnutou podporu v nezaměstnanosti nebo její část, zjistila-li dodatečně krajská pobočka Úřadu práce, že mu byl přiznán starobní důchod nebo invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně, s výjimkou invalidního důchodu přiznaného fyzické osobě, která je invalidní ve třetím stupni a je schopna výdělečné činnosti za zcela mimořádných

podmínek. *Podporu v nezaměstnanosti je uchazeč o zaměstnání povinen vrátit Úřadu práce za dobu, po kterou se jejich poskytování překrývá s dobou pobírání invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně, s výjimkou invalidního důchodu přiznaného fyzické osobě, která je invalidní ve třetím stupni a je schopna výdělečné činnosti za zcela mimořádných podmínek* [§ 56 odst. 2 písm. c) zákona o zaměstnanosti].

[11] O skutkových otázkách této kasační stížnosti není mezi účastníky sporu; stěžovatel čerpal obě dávky (podporu v nezaměstnanosti i invalidní důchod), problém tkví v tom, že datum, kdy bylo rozhodnuto o jejich přiznání, datum, od kterého každá z dávek náležela, a datum, kdy byla každá skutečně vyplácena, se liší. NSS proto posuzoval jedinou spornou právní otázku, a to, zda byl stěžovatel povinen vrátit podporu v nezaměstnanosti za období od ledna do dubna 2015 proto, že se její poskytování překrývalo s poskytováním jiné dávky.

[12] NSS stručně zrekapituluje podstatné údaje vyplývající z předloženého správního spisu. Podpora v nezaměstnanosti byla stěžovateli přiznána rozhodnutím ze dne 2. 3. 2015 od 28. 1. 2015, a byla mu tedy přiznána zpětně (ke dni podání žádosti o podporu). Invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně byl stěžovateli přiznán rozhodnutím ze dne 11. 5. 2015 od 23. 1. 2015, tedy opět zpětně. V této věci není rozhodné, kdy stěžovatel fakticky čerpal (obdržel) tyto dávky. Rozhodné je, že nároky na obě dávky se časově překrývaly, a to od 28. 1. 2015 do 30. 4. 2015. Jak správně žalovaný poznamenal odkazem na důvodovou zprávu k zákonu, tato úprava měla zabránit duplicitnímu poskytování prostředků z obou systémů. V posuzovaném případě proto nemůže být řeč o nepříznivém retroaktivním postupu vůči stěžovateli; situaci souběžných nároků na různé dávky zákon o zaměstnanosti výslovně předvídá a řeší pravidlem, že lze čerpat pouze jednu dávku, a kterou. Proto nelze přijmout stěžovatelův argument, že doslovné znění zákona vyžaduje, aby se překrývala poskytování obou dávek (..., *po kterou se jejich poskytování překrývá*). Znění zákona je v tomto případě jasné a nepřipouští jiný výklad; stěžovatelův výklad je účelový a jde proti smyslu zákona.

[13] Z dosavadních vyjádření stěžovatele je patrné, že rozhodnutí o povinnosti vrátit podporu v nezaměstnanosti vnímá spíše jako „trest“ za něco, co vlastní vinou nezapříčinil. Tomu napovídá jeho obrana proti vyřazení z evidence uchazečů o zaměstnání: nezpochybňoval totiž skutečnost, že již nemá být v evidenci nadále veden, ale pouze závěr úřadu práce, že porušil oznamovací povinnost a že nesplnil podmínku podle § 25 odst. 2 písm. d) zákona o zaměstnanosti. Těmto posteskům soud sice rozumí, ovšem námitky z nich vyplývající se míjejí s posuzovanou otázkou. Jelikož byly tyto stěžovatelovy námitky důvodné, úřad práce napravil své rozhodnutí o vyřazení z evidence autoremedurou, tj. plně stěžovateli vyhověl v námitce, že oznamovací povinnost neporušil, a dále v tom, podle kterého ustanovení již neměl být stěžovatel veden v evidenci uchazečů o zaměstnání. Zákon v tomto smyslu rozlišuje mezi institutem ukončení vedení v evidenci (§ 29) a vyřazením z evidence (§ 30); jejich rozdíl spočívá pouze v tom, že v prvním případě uchazeč o zaměstnání splní svou oznamovací povinnost, a ve druhém nikoliv. Obě tato ustanovení však upravují stejný den, k němuž se vedení uchazeče v evidenci ukončí, tj. den, kdy nastala rozhodná skutečnost (zde invalidita třetího stupně, tj. 23. 1. 2015). Proto žalovaný i krajský soud správně dodali, že na nyní posuzovanou věc nemá žádný vliv autoremedurou napravené použití § 29 místo § 30 zákona o zaměstnanosti. Rozpor s rozhodnutím žalovaného zde proto není.

pokračování

[14] Úřad práce nemohl postupovat jinak než jednu z neslučitelných dávek požadovat zpět, protože mu to ukládá zákon [§ 56 odst. 2 písm. c) zákona o zaměstnanosti]. Dospěli-li žalovaný i krajský soud ke stejnému závěru, jsou jejich rozhodnutí v souladu s výše citovanými ustanoveními zákona o zaměstnanosti. Pokud stěžovatel tvrdí, že se k námitce o existenci jediného pravomocného rozhodnutí, konstatujícího den ukončení vedení v evidenci k 19. 5. 2015, žalovaný ani krajský soud nevyjádřili (bod 30 kasační stížnosti), není jeho tvrzení pravdivé. Žalovaný tak učinil zejména na str. 4 rozhodnutí, krajský soud ve druhém odstavci na str. 5 rozsudku.

[15] Není proto pravda, že žalovaný nedostatečně zjistil skutkový stav a vycházel ze skutkové podstaty, která nemá ve spisu oporu; naopak závěry žalovaného důsledně vycházejí ze skutečností doložených ve spisu, k nimž se stěžovatel mohl vyjádřit a tuto možnost v průběhu řízení také využil.

[16] Stejně jako krajský soud, i NSS se musí naopak ztotožnit s námitkou, že žalovaný vyřídil stěžovatelovo odvolání po lhůtě stanovené pro vydání rozhodnutí. Tato skutečnost však nemá vliv na zákonnost rozhodnutí žalovaného a proti nečinnosti správního orgánu slouží jiné právní prostředky nápravy. Ze správního spisu nevyplývá, že by je stěžovatel uplatnil.

[17] Námitky jsou nedůvodné. Lze uzavřít, že obě dávky se v uvedené době překrývaly a stěžovatel byl povinen vrátit podporu v nezaměstnanosti za sporné období. Z jeho vyjádření navíc vyplývá, že tak již učinil.

[18] Nejvyšší správní soud dodává, že samostatně nerozhodoval o návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, neboť věc projednal přednostně.

IV. Závěr a náklady řízení

[19] Nejvyšší správní soud proto zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou podle § 110 odst. 1 s. ř. s., poslední věty. O náhradě nákladů řízení rozhodl NSS v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s.

[20] V řízení o kasační stížnosti ustanovil soud stěžovateli advokáta Mgr. Ing. Marka Švehlíka. V takovém případě hradí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 8, první věta za středníkem s. ř. s.). NSS přiznal ustanovenému zástupci odměnu za dva úkony právní služby (převzetí a příprava zastoupení a doplnění kasační stížnosti) podle § 11 odst. 1 písm. a) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátní tarif, ve výši 1 000 Kč za každý úkon (srov. § 9 odst. 2, § 7 bod 3 advokátního tarifu) a náhradu hotových výdajů paušální částkou ve výši 300 Kč za každý úkon (srov. § 13 odst. 3 advokátního tarifu), celkem 2 600 Kč. Ustanovený zástupce přitom soudu nedoložil, že je plátcem DPH. Celkem činí odměna ustanoveného zástupce 2 600 Kč a bude mu vyplacena z účtu NSS ve lhůtě 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. ledna 2017

Daniela Zemanová
předsedkyně senátu